

חוק המרכז להנצחת מורשת גוש קטיף וצפון השומרון, התשס"ח-2008*

1. מטרת החוק
מטרתו של חוק זה להקים מרכז שינציח את מורשת ההתיישבות בגוש קטיף וצפון השומרון, ובאמצעותו יונחלו ערכים לאומיים וחינוכיים.
2. הגדרות
"האתר" – אתר ההנצחה של מורשת ההתיישבות בגוש קטיף;
"הארכיון" – ארכיון המרכז;
"הגנו", "הגנוך", "חומר ארכיוני", "מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955;¹
"מוסד מוכר", "המועצה להשכלה גבוהה" – כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;²
"המכון" – המכון לחקר ההתיישבות בגוש קטיף ומורשתה שהוקם לפי סעיף 23;
"המרכז" – מרכז להנצחת המורשת של ההתיישבות בגוש קטיף;
"גוש קטיף" – חבל עזה והיישובים בצפון השומרון, שפוננו לפי חוק יישום תכנית ההתנתקות, התשס"ה-2005;³
"השר" – ראש הממשלה.
3. הקמת המרכז
מוקם בזה המרכז להנצחת המורשת של ההתיישבות בגוש קטיף; המרכז יכלול אתר מכון וארכיון.
4. המרכז – תאגיד
(א) המרכז יהיה תאגיד.
(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].⁴
5. המועצה
למרכז תהיה מועצה בת 15 חברים (בחוק זה – המועצה), שימנה השר, ואלה חבריה:
(1) עובד משרד ראש הממשלה;
(2) עובד משרד החינוך, לפי המלצת שר החינוך;
(3) עובד משרד המדע התרבות והספורט, לפי המלצת שר המדע התרבות והספורט;
(4) הגנו;
(5) נציג הרשות המקומית שהמרכז פועל בתחומה;
(6) נציג המועצה להנצחה, כמשמעותה בסעיף 43 לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998;⁵
(7) איש הסגל האקדמי במוסד מוכר בישראל, לפי המלצת המועצה להשכלה גבוהה;
(8) שישה נציגים של מפוני גוש קטיף, חמישה מחבל עזה ואחד מצפון השומרון, בהתייעצות עם ארגונים המייצגים את המפונים;
(9) שני נציגי ציבור בעלי זיקה להתיישבות בגוש קטיף.

* התקבל בכנסת ביום כ"ז בתמוז התשס"ח (30 ביולי 2008); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 243, מיום ד' בתמוז התשס"ח (7 ביולי 2008), עמ' 372.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

³ ס"ח התשס"ה, עמ' 142.

⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

6. המועצה תמנה מבין חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.
יושב ראש המועצה
7. תפקידי המועצה –
תפקידי המועצה
- (1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז ואת קווי הפעולה שלו;
(2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהמנהל;
(3) לאשר את תקציב המרכז ואת תכנית העבודה השנתית שלו;
(4) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ועל תכניותיו;
(5) לדון בדוחות שהמבקר הפנימי יגיש לה ולקבל החלטות בעניינם.
8. (א) המועצה רשאית למנות ועדות משנה מבין חבריה, ורשאית היא לצרף לחבריהם בוועדות אלה גם את מי שאינו נמנה עם חבריה, ובלבד שיושב ראש כל ועדה יהיה חבר המועצה ולפחות חמישית מחבריה יהיו חברי המועצה.
(ב) על חברי ועדות המשנה שאינם חברי המועצה יחולו הוראות סעיף 11(א)(2), וכן יחולו עליהם הוראות סעיף 30, ואולם רשאי השר, באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, לקבוע הוראות למניעת חשש לניגוד עניינים; קבע השר כאמור, יחולו ההוראות שקבע.
9. המועצה תתקין, בתוך שישה חודשים מיום מינויה את תקנון המרכז, ובו ייקבעו, בין השאר, הוראות בדבר פעולותיה, פעולות המנהל ושאר מוסדות המרכז, סמכויות המיסדות וחובותיהם וסדרי עבודתם, לרבות הוראות בדבר מניין חוקי, דרכי קביעת התקציב ושינויים ותיקונים בתקנון, והכל ככל שאלה לא נקבעו לפי חוק זה.
10. חבר המועצה יתמנה לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, ואולם את חברי המועצה שמונו לפי סעיף 5(7) עד 9) אפשר לשוב ולמנות לתקופת כהונה נוספת אחת.
11. (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
(2) הוא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כחבר המועצה;
(3) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או עובד או חבר בגוף שאותו הוא מייצג במועצה;
(4) לגבי נציג הציבור – אם נתמנה להיות עובד המדינה.
(ב) הוגש כתב אישום נגד חבר המועצה בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כחבר המועצה, רשאי השר להשעותו מכהונתו עד לסיום ההליך בעניינו ולמנות לו ממלא מקום למשך תקופת ההשעיה, לפי הוראות סעיף 5.
12. (א) השר רשאי, לאחר התייעצות עם יושב ראש המועצה, להעביר את חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בשל אחת מאלה:
(1) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו;
(2) נעדר משלוש ישיבות רצופות, או מארבע ישיבות בתוך שנה אחת, של המועצה.
(ב) בטרם יחליט השר להעביר את חבר המועצה מכהונתו כאמור בסעיף קטן (א) תינתן לחבר המועצה הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

13. (א) ראה השר כי המועצה אינה ממלאת את תפקידה באופן נאות, יודיע למועצה בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש המועצה, כי אם בתוך מועד שיקבע לא תמלא המועצה את המוטל עליה בהתאם להוראות חוק זה, כפי שפירט השר בדרישתו, יפור את המועצה.
- (ב) לא מילאה המועצה את שהוטל עליה כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור המועצה.
14. כינון מועצה חדשה החליט השר לפזר את המועצה כאמור בסעיף 13, תמונה מועצה חדשה, בדרך הקבועה בסעיף 5, בתוך שישים ימים מיום הפיזור.
15. תוקף פעולות קיומה של המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי המועצה מכהנים כדין.
16. חזרו הוצאות חברי המועצה לא יהיו זכאים לשכר בעד חברותם במועצה, אך יהיו זכאים להחזר הוצאות שיוציאו במילוי תפקידם, כפי שיקבע השר, בהסכמת שר האוצר, ובלבד שאינם זכאים לקבל ממקור אחר החזר הוצאות.
17. (א) המועצה, באישור השר, תמנה מנהל כללי למרכז, לאחר שקיימה הליך לאיתור מועמדים (בחוק זה – המנהל).
- (ב) המנהל ימונה לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לשלוש תקופות כהונה נוספות כאמור.
18. תפקידי המנהל –
- (1) לנהל את המרכז – האתר, המכון והארכיון;
 - (2) ליישם את החלטות המועצה;
 - (3) להכין את תכנית העבודה השנתית והצעת תקציב שנתי, והבאתן לאישור המועצה;
 - (4) לדווח למועצה על פעילויות המרכז – האתר, המכון והארכיון.
19. (א) המנהל יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה;
 - (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה;
 - (3) הוא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כמנהל.
 - (ב) הוגש כתב אישום נגד המנהל בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כמנהל, רשאי השר להשעותו מכהונתו עד לסיום ההליך בעניינו, וימונה לו ממלא מקום למשך תקופת ההשעיה, לפי הוראות סעיף 17(א).
20. מבקר פנימי המועצה תמנה למרכז מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992⁶; המבקר הפנימי יגיש למועצה דוח על ממצאיו.
21. הקמת האתר ותכולתו המרכז יקים אתר הנצחה של מורשת גוש קטיף שיכלול תערוכה מתמדת המציגה את ההתיישבות בגוש קטיף, ובכלל זה מידע על היישובים, על חיי התושבים ועל ההתמודדות עם אתגרי התקופה.

⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

22. באתר יתקיימו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה ופעולות חינוך והסברה הקשורות פעילויות לציבור לתחומים האמורים בסעיף 21.
23. המרכז יקים מכון מחקר; המכון יפעל להעמקתו, להעשרתו ולהפצתו של הידע בכל הקשור להתיישבות בגוש קטיף ולמורשתה, ובכלל זה מידע על היישובים, על חיי התושבים ועל ההתמודדות עם אתגרי התקופה.
24. המכון יקים פעילויות לקידום מטרות חוק זה, לרבות קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים, וכן פעילויות לשם איסוף החומר הקשור לארכיון ולשאר פעילויות המרכז.
25. המכון יקים ויפעיל ספריית מחקר ועיון בתחומי פעילות המכון כאמור בסעיפים 23 ו-24.
26. המכון יוציא לאור פרסומים בתחומי פעילותו, כגון בספרים, במחקרים ובפרסומים באמצעים שונים, ובכלל זה בדפוס, בסרטים ובצילומים, וכן יקים ויפעיל אתר אינטרנט שיציג את פעילות המרכז.
27. המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מהגנזך והוראות חוק הארכיונים, התשט"ו – 1955, יחולו עליו.
28. (א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לגוש קטיף שהועבר לארכיון כאמור בסעיף קטן (ב) או שנאסף על ידי המרכז יהיה נתון לארכיון.
(ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנזך ועם מנהל המרכז, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בגנזך או במוסד ממוסדות המדינה אשר יועבר לארכיון.
(ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנזך.
29. הממונה על הארכיון ימונה בידי המנהל, באישור הגנזך, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנזך.
30. (א) לא יתמנה ולא יכהן כחבר המועצה, כחבר ועדה או כמנהל מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, בין תפקידו כאמור, לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו.
(ב) חבר המועצה, חבר ועדה, המנהל או עובד המרכז (בסעיף זה – חבר), יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו במרכז בנושא כאמור גם מחוץ לישיבות.
(ג) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או למנהל, לפי העניין.
(ד) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.
(ה) בסעיף זה –
- “עניין אישי” – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

”קרוב” – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר, ובן זוגו של כל אחד מהם.

31. מקרקעין המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו ולפעילות האתר לפי החלטת הממשלה או שר הממשלה תסמיך לכך.
32. מימון פעילות הקמת המרכז ופעילותו, לרבות הוצאות בעבור החזקת המקרקעין כאמור בסעיף 31, ימומנו כפי הדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, מתקציב המדינה, בסכום שלא יפחת מ-4.5 מיליון שקלים חדשים לשנה, וכן מתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.
33. תקציב המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר ולשר האוצר, לשם אישורם.
34. עובדים תנאי עבודתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בתיאומים שיקבע השר, בהתייעצות עם המועצה ובאישור שר האוצר.
35. איסור העברת נכסים (א) המרכז לא יהא רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו, למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושוויים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.
- (ב) המרכז לא יהא רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לעניין זה, ”להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים” – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה או להאריכה, או שכירות לתקופה נוספת, שבהצטרפותן לתקופות השכירות הקודמות עלולות יחד על עשר שנים.
- (ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.
36. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
37. תחילה (א) תחילתו של חוק זה, למעט סעיף 5, שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
- (ב) עד יום התחילה תמונה המועצה לפי סעיף 5, ואולם נציג הרשות המקומית שהמרכז פועל בתחומה כאמור בסעיף 5(5), ימונה לאחר שתיקבע הרשות המקומית לעניין זה, אף אם מועד זה מאוחר מיום התחילה, והוראות סעיף 15 יחולו, בשינויים המחויבים.

אהוד אולמרט
ראש הממשלה

דליה איציק
יושבת ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה